

Position paper Gegevensuitwisseling armoede en schuldendomein

Aan
Commissie Sociale Zaken en
Werkgelegenheid van de Tweede
Kamer

Inleiding

Graag maakt het CAK gebruik van de gelegenheid om een korte inbreng te leveren voorafgaand aan het Rondetafelgesprek met de commissie SZW van de Tweede Kamer op 20 april 2023.

Van
CAK

Onderwerp
Gegevensuitwisseling armoede-
en schuldendomein

Wat is het CAK?

Het CAK is een publieke dienstverlener in het domein van zorg en welzijn, belast met onder meer de inning van eigen bijdragen en premies bij circa 1,5 miljoen burgers, voor de Wlz, Wmo en Zvw. In de bijlage is een volledig overzicht opgenomen van onze klantgroepen en geldstromen. Door deze innende taken hebben wij zicht op de schuldenproblematiek, in het bijzonder bij de Zorgverzekeringswet. Na 6 maanden opgebouwde premieachterstand bij de zorgverzekeraar innen wij een (hogere) bestuursrechtelijke premie.

Datum
11 april 2023

Unieke gegevenslevering CAK aan gemeenten

Het CAK beschikt sinds 2017 over de unieke bevoegdheid om de data van personen in ons bestuursrechtelijk premieregime te delen met de gemeenten (zonder toestemming van de burger), zoals geregeld in de Zorgverzekeringswet en de Regeling zorgverzekering. Het is een waardevol gegeven voor gemeenten om burgers in schulden zichtbaar te maken en op die manier het schuldhelpdomein gericht te kunnen activeren. Het overgrote deel van deze burgers zou zonder deze gegevenslevering niet (of veel later) in beeld komen bij de schuldhelpverlening. Inmiddels hebben diverse gemeenten gekozen voor een 'outreaching' aanpak om burgers te benaderen met behulp van de CAK-lijst. Recent onderzoek van het Verwey-Jonker instituut toont aan dat deze aanpak succesvol is. Daarnaast hebben we, in overleg met gemeenten, de lijst doorontwikkeld om deze voor hen beter verwerkbaar te maken. Aan de hand van deze doorontwikkeling van de CAK-lijst overleggen wij momenteel met gemeenten/VNG om deze ondersteuning vanuit het Rijk maximaal onder de aandacht van gemeenten te brengen.

Deze belangrijke doorontwikkeling van de CAK-lijst voor gemeenten neemt evenwel niet weg dat het hier gaat om een *enkelvoudig* signaal vanuit het Rijk (CAK); in situaties van schuldenoverlap is (nog) geen sprake van één overheidsop treden in datalevering aan het gemeentelijk domein.

Er is *schuldenoverlap* bij publieke dienstverleners

Burgers in een schuldenpositie hebben regelmatig gelijktijdige schulden bij meerdere overheidsdiensten. De overlapcijfers zien er als volgt:

Cijfers schuldenoverlap in Nederland

- Er zijn ruim 60.000 personen die gelijktijdig een betaalachterstand hebben bij de Belastingdienst, Toeslagen, CAK en het CJIB. De mediane schuld van deze mensen ligt op € 8.100 per persoon.
- Twee van de drie mensen met een betaalachterstand bij het CJIB, heeft dat ook bij de Belastingdienst en Toeslagen).
- Van de mensen met een betaalachterstand bij het CAK heeft 60% ook een betaalachterstand bij de Belastingdienst (incl. Toeslagen).
- 145.790 personen hadden zowel in 2018 als in 2020 een achterstand bij minimaal twee rijksorganisaties. Dit is de groep aanhoudende schuldenaren.
- Circa 90% van de burgers met overlappende achterstanden is niet bekend bij de gemeentelijke dienst voor schuldhulpverlening.

Bron: CBS dashboard achterstanden bij uitvoeringsorganisaties, 2018 en 2020

Uit deze CBS onderzoeken naar betalingsachterstanden bij uitvoeringsorganisaties in 2020 en 2022 komt naar voren dat er een grote mate van overlap bestaat in personen met betalingsachterstanden bij verschillende uitvoeringsorganisaties en dat deze overlap bovendien langdurig van aard is. Het grootste deel van deze burgers is echter niet bekend bij de gemeentelijke hulpdiensten en dus evenmin in beeld voor het bieden van noodzakelijke hulpverlening en armoedebestrijding respectievelijk inkomensverbetering.

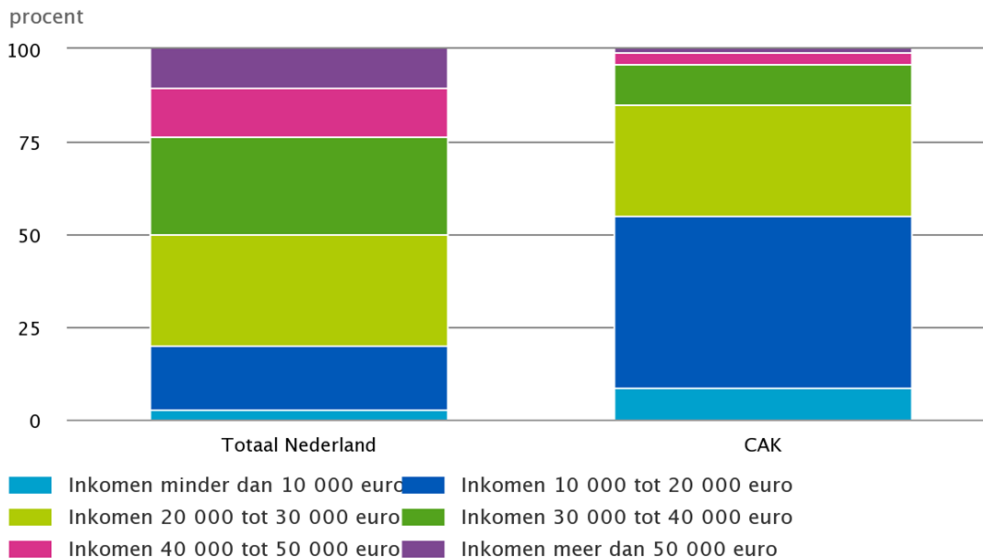
In de huidige praktijk is het nu alleen mogelijk voor het CAK om data over premieachterstanden Zvw te delen met de gemeenten. Dit kunnen wij niet voor betalingsachterstanden in de Wlz en/of de Wmo. Ook kunnen wij klanten die in meerdere regelingen zitten van het CAK geen integrale dienstverlening bieden; de huidige regelgeving bevat hiervoor geen grondslag.

In Rijksbrede zin ontbreekt het daarnaast aan grondslagen om de gelijktijdige meervoudige schulden bij meerdere overheidsdiensten te identificeren en actief beschikbaar te stellen aan de gemeenten. In de meeste materiewetten is expliciet opgenomen voor welke doeleinden data beschikbaar kunnen worden gesteld aan gemeenten; armoedebestrijding en schuldhulpverlening behoren daar niet toe. Deze burgers blijven dus, althans waar het betreft geïdentificeerde situaties van schuldenoverlap, buiten beeld van de gemeentelijke hulpverleners.

CAK-data schulden: overwegend lage inkomensklassen

Uit onderzoek van het CBS op de data van het CAK weten we dat de inkomenspositie van burgers in schulden sterk afwijkt van de landelijke cijfers:

Gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen van schuldenaren, 1 januari, 2020

Bron: CBS

Circa 55% van de CAK klanten in schulden heeft een jaarinkomen onder de € 20.000, daar waar dit landelijk bij circa 20% van de inwoners het geval is. Deze cijfers duiden op een verhoogde financiële kwetsbaarheid van burgers én op de noodzakelijke samenhang tussen inkomensverbetering en schuldenbestrijding. Deze groep heeft een grote mate van overlap met schulden bij de andere overheden, maar daar komt de gemeente eerst achter ná de start van een hulpverleningstraject.

Ruimere bevoegdheden voor rijksdiensten om al eerder data aan gemeenten beschikbaar te mogen stellen stelt de gemeente in staat om eerder, gericht, efficiënter en effectiever de meest kwetsbaren te benaderen en te voorzien van passende ondersteuning. Hier doen zich naar verwachting ook de grootste besparingen voor, in termen van verlaagde zorgkosten en verlaagde kosten sociale zekerheid.

Samenvattend, onze aanbevelingen

- Verstrek het CAK de bevoegdheden om *betalingsachterstanden in de Wlz/Wmo* beschikbaar te stellen aan de gemeenten, naar analogie van de Zvw;
- Verstrek het CAK de bevoegdheden om bij klanten in meerdere regelingen van het CAK, *integrale dienstverlening* te kunnen bieden (één CAK);
- Verstrek publieke dienstverleners, in navolging van de CAK-lijst Zvw voor gemeenten, *bevoegdheden om achterstanden bij het Rijk* actief beschikbaar te stellen aan het lokale hulpverlening;
- Verstrek publieke dienstverleners de mogelijkheid om voor burgers bij gelijktijdige schulden bij meerdere overheidsdiensten deze data onderling te delen om een integrale dienstverlening te kunnen bieden (*één overheid*);
- Verstrek publieke dienstverleners de mogelijkheid om voor burgers bij gelijktijdige schulden bij meerdere overheidsdiensten deze *data te bundelen en actief beschikbaar te stellen aan de gemeente* (gerichte activering van hulpverlening door de gemeente).

Hans Ouwehand
Voorzitter Raad van Bestuur CAK

Bijlage: onze klanten en geldstromen

Onze geldstromen

± € 2.6 miljard
aan opgelegde eigen
bijdragen, boetes en premies.

=

± € 2.6 miljard
aan betaalbaarheid
van de zorg.

Ruim 3.700
zorgaanbieders ontvingen
€ 25.5 miljard
aan financiering voor de Wlz.

€ 91.4 miljoen
vergoede declaraties
van zorgaanbieders*

€ 734.7 miljoen
aan inkomende en uitgaande
geldstromen voor zorg-
kostenafrekening buiten-
land (verbindingsorgaan).

* voor medisch noodzakelijke zorg voor onverzekerden en onverzekerbare vreemdelingen

Onze taken

Regelingen	Burgers	Oplegging
Wmo	638.524	139.2 miljoen
Wlz	397.000	1.9 miljard
Regeling wanbetalers	170.221	299 miljoen
Verdrags- gerechtigden	103.820	146 miljoen
Regeling onverzekerden	23.876	15.1 miljoen
Gemoeds- bezwaarden	3.685*	11.6 miljoen

* huishoudens

Medicijnen mee op reis

29.512 aanvragen
Schengenverklaring

3.341 aanvragen
Engelstalige medicijnverklaring

Nationaal Contactpunt grensoverschrijdende zorg

35.802 keer
werd in 2021 de website
van het NCP bekeken.

Onze contactmomenten

2.4 miljoen
websitebezoeken

737.800
telefoongesprekken

> 1.3 miljoen
beschikkingen*

> 9.1 miljoen
facturen*

* eigenbijdrageregelingen

Voor
**1.5 miljoen
burgers**

is het CAK één van de
gezichten van de overheid